

ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ПЕРЕБІГ ВАГІТНОСТІ

ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології імені О.М. Лук'янової НАМН України», Київ
Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, Київ

**ЖИЛКА Н.Я.,
РОМАНЕНКО Т.А.,
СИНЧУК Л.М.,
СЛОБОДЧЕНКО Л.М.,
ШКІРЯК-НИЖНИК З.А.,
СЛЕПАКУРОВА І.В.**

У жінок проблеми здоров'я пов'язані з цілим рядом зовнішніх факторів, умов праці, соціуму, сімейних відносин. Але необхідно звернути увагу на проблеми здоров'я

жінок, які пов'язані з постійним вживанням алкоголю.

Вченими доведено, що метаболізм алкоголю в організмі чоловіка і жінки різний. З однієї сторони це пов'язано з тим, що загальний об'єм води в організмі жінки трохи нижчий ніж у чоловіка.

Крім того, велике значення мають ферменти шлунку, вірніше їх функціональні особливості, а саме: доведено, що у жінок активність цих ферментів менша, ніж у чоловіків, і тому у жінок значно менша кількість алкоголю руйнується перед тим, як потрапити в кров, тобто, практично алкоголь потрапляє в кров жінки майже в чистому вигляді, як начеб то введений внутрішньовенно.

Доведено також, що алкоголь сам руйнує ферменти шлунку, тому у жінок, що постійно вживають алкоголь, він практично всмоктується на 100%.

Вчені стверджують, що мінімальна кількість алкоголю, котрий може викликати цироз печінки у 2-3 рази менша ніж та, що потребується для чоловіка.

Багатотисячний досвід жінок, які вживають постійно алкоголь, показав, що у них має місце порушення менструальних функцій, менструації супроводжуються сильними болями.

Має місце передменструальний дискомфорт, особливо якщо жінка вживає навіть один раз на тиждень 150 мл горілки, або один літр міцного пива. А якщо жінка вживає цю ж кількість 3-5 разів на тиждень, у неї зростає частота гінекологічних та акушерських ускладнень, таких як не виношування вагітності, передчасні пологи, народження мертвих дітей, а виношені діти мають різні вади розвитку та особливо страждає головний мозок дитини.

Рівень вживання алкоголю під час вагітності, котрий можна вважати безпечним – не виявлений!!! Тому можна вважати, що він рівний нулю, але може виникнути ситуація, що жінка тільки-но переконалася, що вона вагітна і згадала, що на цьому фоні приймала одноразово алкогольні напої. Вона вважає, що повинна зробити аборт, але доведено, що в більшості випадків одноразовий прийом алкоголю і його негативна дія на початок вагітності не призводить до порушення розвитку плоду, але жінка повинна знати, що ця доза повинна бути останньою!!!

Як же протікає вагітність у жінок, які вживають постійно алкоголь під час вагітності. Під дією етилового спирту мають місце:

- зниження маси плаценти;

ПРОДОВЖЕННЯ НА СТ. 24 ►

◀ ПОЧАТОК НА СТ. 23

- нерівномірне наповнення котиледонів, величина котрих має значні відхилення від норми;
- з'являються вогнища (осередки) інфаркту;
- з'являються міжворсинчасті тромби;
- дистрофія клітинкових елементів децидуальної оболонки, синтиціального покриття ворсинок;
- стінки судин склерозируються;
- в судинах мають місце тромби;
- для міжворсинчатого простору характерна нерівномірна їх ширина;
- має місце значне кровонаповнення;
- вогнища (осередки) фібринолізу;
- окремі ворсинки склеєні між собою, що призводить в подальшому до формування псевдо інфарктів.

Таким чином, зміни в плаценті, які виникли під дією етилового спирту, призводять до її недостатності, що впливає на розвиток плоду, викликаючи у нього гіпоксію, гіпотрофію, асфіксію плоду і новонародженої дитини, так як під час вагітності відбувається загальмованість процесу переходу амінокислот через пошкоджену плаценту до плоду, що значно знижує кількість білка в його організмі.

На цьому ж фоні має місце зниження ваги вагітної до 6-7 кг, в той час як жінка під час вагітності повинна збільшити в нормі свою вагу на 10-11 кг.

Діти, що народжуються у цих матерів, мають 6-7 балів по шкалі Апгар.

У цих новонароджених дітей 1/3 з них може мати фетальний алкогольний синдром (1/3 – токсичний пренатальний ефект і тільки 1/3 – нормальні новонароджені діти).

Найбільш небезпечне вживання алкоголю жінкою – на 3-8 тижні I триместру, котрий супроводжується порушенням ембріонального розвитку, що проявляється у вигляді алкогольного синдрому плода. Це:

- зниження маси тіла для відповідного періоду розвитку (цей менший розмір ніколи в подальшому житті дитини не вдається наздогнати);
- має місце менший розмір голівки;
- вроджені вади обличчя дитини;

- укорочення очної щілини;
- сплющення перенісся;
- недорозвиток нижньої і верхньої щелепи;
- надто тонка верхня губа;
- дефект міжшлункової перетинки серця;
- вади розвитку кінцівок (зрощення пучок або зайва кількість пучок на руках та ногах);
- розумова відсталість.

Все це наслідки негативного впливу алкоголю на всі органи та системи зародку та плоду.

Характерні особливості алкогольного синдрому плода слідує: маса тіла в середньому 2400 г; середній зріст – знижений до 44-46 см.

У перші години після народження:

- різке занепокоєння, частий невгамовний та мозковий крик;
- прискорене дихання;
- клонічні судоми;
- короткочасна зупинка дихання;
- опістотонус (напруга);
- повторна рефлекторна збудливість на звукові подразники, які часто тривають декілька днів;
- подовжений жовтяничний період;
- порушений сон;
- рухові дискоординації;
- слабкість смоктання, ковтання.

Гіпотрофія та зменшення зросту новонародженого із алкогольним синдромом залишається на довгі роки:

- вік дитини 1 року відповідає дитині по зросту 6 місяців;
- в 5 років – 3-х річному, а маса тіла – 2-х річному.

Нерідко ці відставання відзначаються до 5-6 річного і навіть 9 річного віку.

Зріст дорослих чоловіків, під дією алкоголю в пренатальному періоді – 158-160 см.

Найважчим проявом алкогольного синдрому плоду є порушення психічного розвитку.

Навіть при відсутності явних зовнішніх ознак захворювання, діти, які народилися в родині алкоголіків, часто

страждають: олігофренією, епілепсією; аномаліями зорового і слухового аналізаторів; неврозами, розладами мови.

Неврози проявляються у вигляді нетримання сечі, за непокоєнням, жахіттям, напругою, скутістю.

Цим дітям властива агресивність, погана пристосованість до зовнішнього середовища, схильність до бродяжництва та правопорушень.

У цих дітей протягом вже 1-го року і надалі відзначається виражена рухова активність, як наслідок запізнилого розвитку і становлення гальмівних механізмів мозку. Ці діти ні на хвилину, навіть у старшому віці, не стають спокійними. Вони постійно знаходяться в русі:

- вовтузяться головою по подушці;
- постійно похитують верхньою частиною тіла;
- не в змозі довго затримуватись на одному місці;
- безцільно бігають навколо будь-якого предмету;
- лізуть на стіл, стільці;
- не соромляться оточуючих дорослих людей в гостях, не звертають уваги на їх зауваження;
- в дитячих установах і школах постійно порушують порядок;
- погано засвоюють навчальний матеріал;
- відставання у навчанні обумовлено не тільки наявністю олігофренії, але і можливістю концентрувати свою увагу на предмети;
- більшість цих дітей підлягають навчанню в спецшколах.

Олігофренія у дітей, які народилися у жінок, що вживали алкоголь під час вагітності, зустрічається у кожній третій дитині, тобто в 10 разів частіше, ніж в загальній популяції.

Особливу увагу звертають на себе дівчата старше 12 років, що народилися від матерів, які вживали алкоголь. У них відзначається постійний ейфорійний стан, придуркуватість, балакучість, з'являється сексуальна розбещеність.

У хлопчиків мають місце: агресивність, жорстокість; похмуро-злісний настрій; рано здійснюють правопорушення, за що в подальшому їх ставлять на облік в комісіях у справах неповнолітніх. Соціальна реабілітація їх дуже ускладнена.

Вплив алкоголізму чоловіка на перебіг вагітності та пологів неоднозначні. Дані літератури свідчать про те, що у

здорових жінок також бувають випадки викиднів. Вагітні жінки, чоловіки яких страждали на алкоголізм, мали важкі, тривалі пологи з накладенням щипців – в 44,8% випадків, асфіксію плоду – 23,9%, загибель плоду – 10%.

Інші дослідники вважають, що це питання необхідно далі вивчати.

Відомо, що чоловік в сім'ї являється батьком дітей і від його здоров'я залежить здоров'я і його майбутніх дітей. А якщо батько в сім'ї часто випиває або є хронічним алкоголіком в репродуктивній системі його відбуваються цілий ряд негативних змін, а саме:

- хронічне вживання алкоголю викликає атрофію яєчок і чоловіче безпліддя;
- вплив алкоголю руйнує взаємозв'язок і взаємодію між: гіпоталамусом-гіпофізом-статевими залозами;
- алкоголь сприяє зменшення обсягу тканин яєчок, за допомогою апоптозу, тобто програмує смерть клітин;
- порушення складу сперми у чоловіків;
- знижується концентрація статевих гормонів у чоловіків в крові;
- знижується кількість тестостерону;
- змінюється загальний обсяг еякуляту, концентрація сперми в ньому, збільшується кількість змінених форм сперматозоїдів.

Кожна жінка репродуктивного віку повинна твердо знати, що алкоголь наносить непоправну шкоду потомству, сім'ї та державі. Тільки повне утримання від прийому будь-яких алкогольних напоїв, включаючи пиво, та натуральні вина, протягом всієї вагітності, особливо на 3-8 тижнях, гарантує від згубного впливу етилового спирту на потомство, запобігає народженню дітей з алкогольним синдромом плоду.

Жінок, хворих на алкоголізм, слід переконувати в необхідності утримуватись від вагітності до повного одужання. У випадку настання вагітності у таких хворих доцільно штучне переривання вагітності. Тільки така міра може запобігти народженню дітей з алкогольним синдромом плоду. Де які автори утверджують, що хронічний алкоголізм у жінок слід вважати показником до стерилізації. ●